

RAKENNERAHASTOT MAAKUNTAUUDISTUKSESSA - TYÖKOKOUS 9.10.2017

Ajankohtaista lakivalmistelusta ja edellytykset
välittävien toimielinten tehtävien hoitamiseen

TEM/Yritys- ja alueosasto
Jenni Hyvärinen
10.10.2017

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

1. Ajankohtaista lakivalmistelusta

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Uudistuksen aikataulu

Syksyllä 17

- ✓ EK:n valiokunnissa 41 lakia
- ✓ Maantielaki-HE eduskuntaan
- ✓ Valinnanvapauslaki-valmistelu
- ✓ Kasvupalvelu-HE-valmistelu

2–3/18

Eduskuntaan hallituksen esitykset:

- ✓ Valinnanvapauslaki-HE,
- ✓ MAKU-II-HE,
- ✓ **Kasvupalvelu-HE**
- ✓ **Kasvupalvelun sisältölakien HE**

5/18

Lait hyväksytään eduskunnassa

6/18

Lait voimaan

10/18

Maakuntavaalit

Uudistus tehtävän-siirtoineen voimaan

2017

2018

2019

2020

ESIVALMISTELU MAAKUNNISSA

VÄLIAIKAISHALLINTO
MAAKUNNISSA

MAAKUNTA-
VALTUUSTOT

VARSINAINEN
TOIMINTA

Henkilöstösiirtojen valmistelu

Laki alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista

Maakuntalaki

ALKE- ja kasvupalvelulaki

MAKU II

Osaaminen ja rekrytointi

ALKE- ja kasvupalvelun rahoituslaki

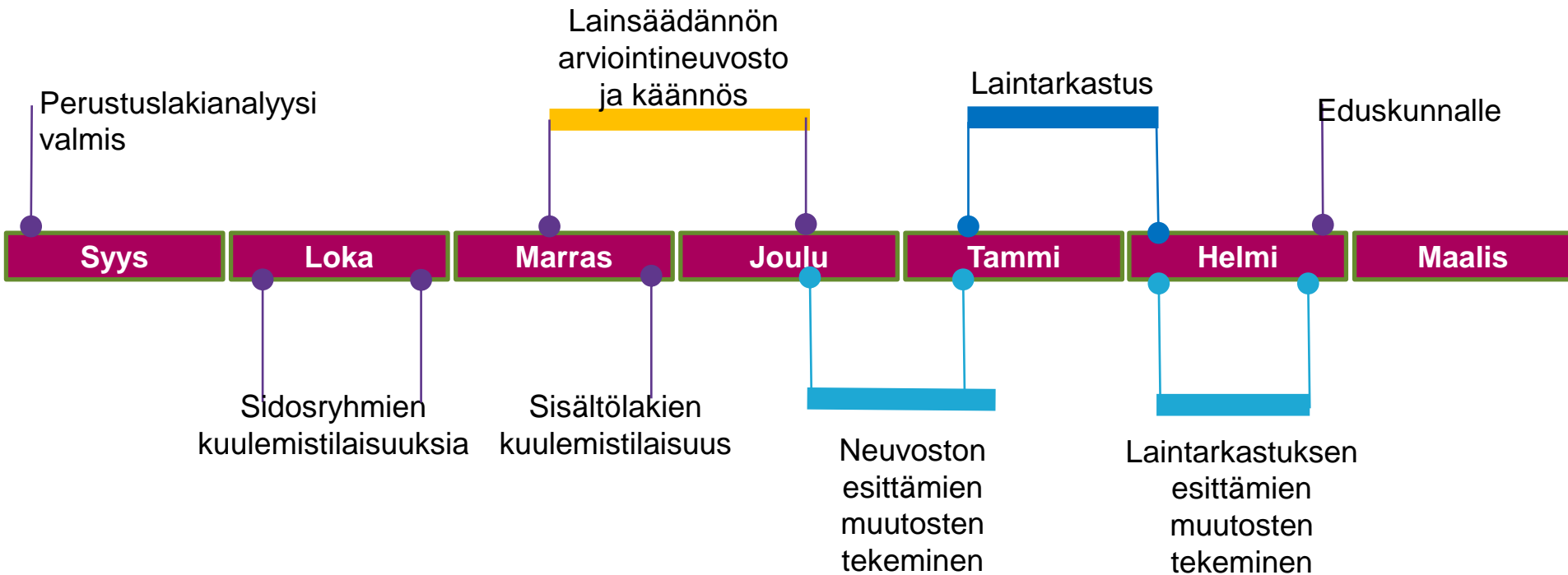
Kotouttamislaki

Tiedonhallintalaki (myöhemmin)

ALKE- ja kasvupalvelun rahoitusasetus

RR-tukikelpoisuusasetus

Kasvupalvelulakien* käsittelyaikataulu

*

1. ALKE- ja kasvupalvelulaki (10/2017 versio: <http://tem.fi/aluekehittamis-ja-kasvupalvelulakiuudistus>)

2. Osaaminen ja rekrytointi

3. ALKE- ja kasvupalvelun rahoituslaki

4. Kotouttamislaki

Kasvupalveluiden tiedonhallintaa koskeva laki tulee omalla aikataulullaan.

ALKE- ja kasvupalvelun rahoituslain valmistelun rr-altyöryhmä (epävirallinen)

- **Pj. Mikko Ojala, TEM/YAO**
- **Maakuntien liittojen edustajat:**
 - Petri Veijalainen, Päijät-Hämeen liitto (vara Heli Rintala, Etelä-Pohjanmaan liitto)
 - Päivi Keisanen, Pohjois-Pohjanmaan liitto (vara Tuija Astikainen, Pohjois-Karjalan liitto)
- **ELY-keskusten edustajat:**
 - Jukka T. Raivio, Keski-Suomen ELY (vara Timo Ollila, Etelä-Savon ELY)
 - Sinikka Kauranen, Hämeen ELY (vara Eija Virtasalo, Pohjois-Pohjanmaan ELY)

Ennakkokysymys

Tukeehan TEM mahdollisimman joustavien ja simppelien sopimusmallien kehittämistä rr-resurssien jakamiseksi...?

Kyllä...edellytyksellä, että sopimukset täyttävät nimeämisperusteiden vaatimukset ja ovat muutoinkin toteutuskelpoisia.

Sopimusluonnokset HVO:lle 31.12.2017 mennessä.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

2. Nimeämismenettely ja edellytykset välittävien toimielinten tehtävien hoitamiseen

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Välittävän toimielimen määritelmä

Välittävällä toimielimellä tarkoitetaan viranomaista, joka hoitaa HVO:n puolesta ja HVO:n vastuulla tuensaajiin liittyviä tehtäviä.

Välittävät toimielimet määritellään kansallisessa lainsäädännössä, jatkossa ALKE- ja kasvupalvelulaissa.

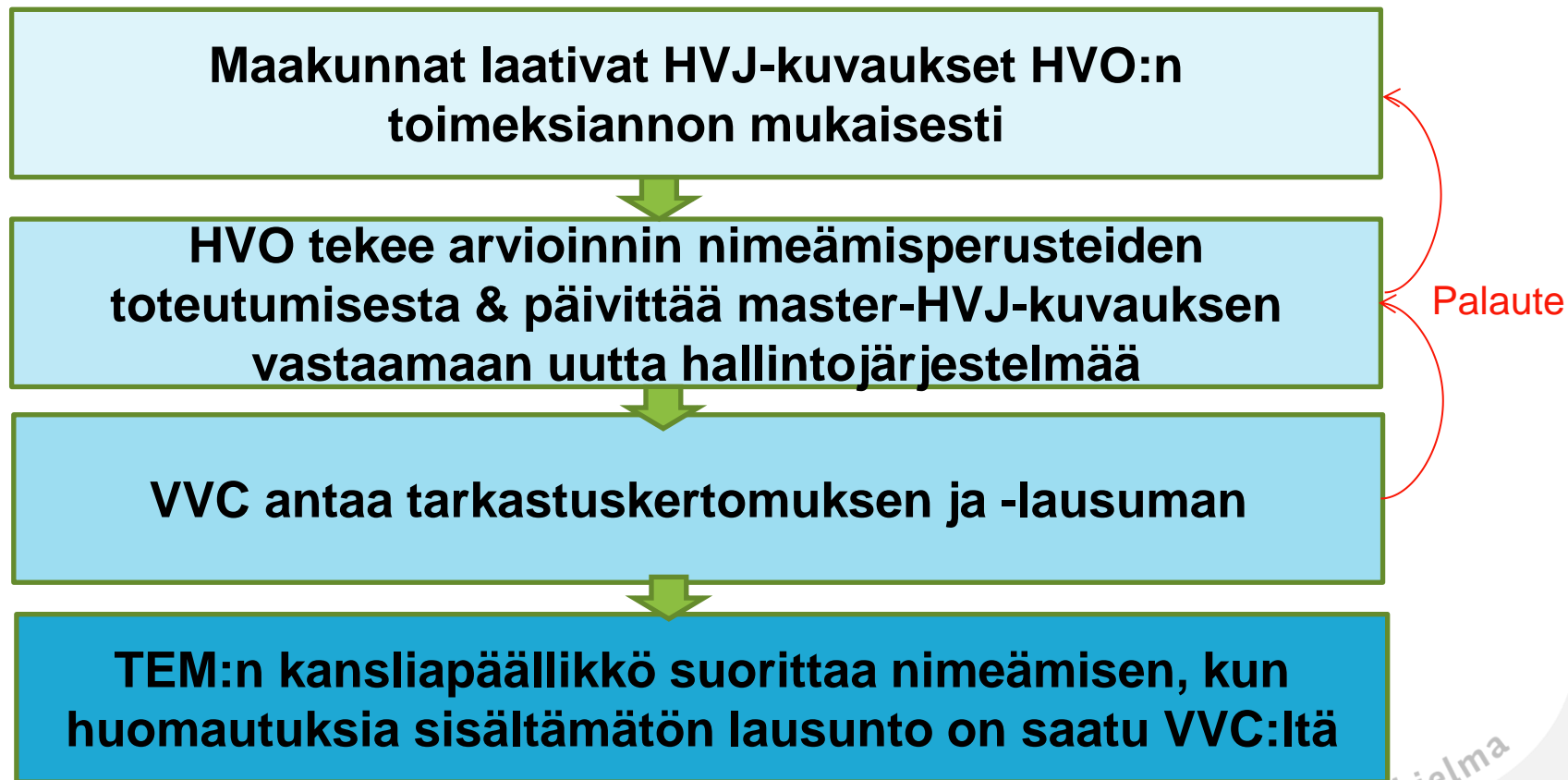
Välittävänä toimielimenä toimimisen edellytykset arvioidaan nimeämismenettelyssä (yleisasetus, art 123).

Ainoastaan nimeämisperusteet täyttävät yleisasetuksen mukaisessa nimeämismenettelyssä nimetyt viranomaiset voivat toimia välittävänä toimielimenä.

Viranomaisten nimeämismenettely ohjelmakaudella 2014-2020

- Viranomaisten nimeämismenettely perustuu yleisasetuksen (EU) 1303/2013 artikloihin 123 ja 124.
- Jäsenvaltio voi toimittaa maksupyyntöjä komissiolle ainoastaan nimettyjen viranomaisten osalta.
- Maakuntaudistuksen johdosta maakunnat on nimettävä välittäviksi toimielimiksi ennen kuin Suomi voi jatkaa maksupyyntöjen toimittamista komissiolle.

Nimeämismenettelyn vaiheet tiivistetysti

Tarkastusviranomaisen tarkastuskertomus ja -lausunto nimeämisperusteiden noudattamisesta

Yksi tai useampi nimeämisperuste ei toteudu	→	Huomautuksia sisältävä tai kielteinen lausunto
Yksi tai useampi nimeämisperuste toteutuu vain osittain	→	Huomautuksia sisältävä tai kielteinen lausunto
Laaja nimeämisperusteiden toteutumattomuus	→	Kielteinen lausunto

Tarkastusviranomaisen lausunnon vaikutus nimeämispäätökseen

Tarkastusviranomaisen lausunto huomautuksia sisältävä tai kielteinen

Jäsenvaltio ei voi nimetä kyseistä viranomaista

Tarkastusviranomaisen lausunto myönteinen = huomautuksia sisältämätön

Jäsenvaltio voi nimetä kyseisen viranomaisen

Jäsenvaltion on tehtävä myönteisen (huomautuksia sisältämättömän) lausunnon saavuttamiseksi tarvittavat toimintasuunnitelmat havaittujen ongelmien ratkaisemiseksi.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Nimeämisen seuranta ja tehtävien valvonta

- Jos tarkastus- ja valvontatulokset osoittavat ohjelman toteutuksen aikana, että nimetty viranomainen ei enää täytä nimeämisperusteita, jäsenvaltion on asetettava ongelman vakavuuden mukainen koeaika, jonka aikana toteutetaan tarvittavat korjaavat toimet (Yleisasetuksen art 124.5).
 - Tähän sisältyvät myös tapaukset joissa nimeämisperusteet eivät enää täyty HVO:n siirrettyä tehtäviä välittäville toimielimille.
- Jos nimetty viranomainen jättää toteuttamatta tarvittavat korjaavat toimet koeaikana, jäsenvaltion on peruutettava sitä koskeva nimeäminen.

Nimeämisen seuranta ja tehtävien valvonta

- Suomessa VVC vastaa toimenpiteisiin ryhtymisestä tarvittaessa nimeämisen peruuttamiseksi (valtioneuvoston asetus 356/2014, 22 §).
- HVO:lla on oltava asianmukaiset menettelyt siirrettyjen tehtävien täytäntöönpanon valvomiseksi (Yleisasetus, art 72 ja liite XIII).

Hallinto ja valvontajärjestelmän (HVJ) toimivuuden varmistaminen ja välittävän toimielimen tehtävät

1. HVJ:n toimivuuden varmistaminen v. 2019 loppuun saakka **nykyisellä rakenteella**, siten että myös ohjelmakauden 2014-20 **sulkeminen onnistuu ongelmitta ja tulevan HVJ:n valmistelu**

2. HVJ:n toimivuuden varmistaminen maakuntauudistuksen jälkeen ohjelmakauden 2014-20 **sulkemiseen saakka**

3. Ohjelmakauden 2021- hallintomallin valmistelu uudelta pohjalta

Tehtävien eriyttäminen

- Yleisasetus, art. 72 a) ja b) –alakohta, art. 125 (7) ja liite XIII.
- Varojen käytön ehdot, valtuuden jakopäätöksen liite:
https://www.rakennerahastot.fi/documents/12602/98715/varojen_k%C3%A4yt%C3%B6nehdot_2017.pdf/9fce2cb4-2caa-4394-bfd1-1031cab48f08
 - **Jatkossa eriyttämistä koskevista periaatteista ehdotetaan säädettäväksi ALKE- ja kasvupalvelun rahoituslaissa**
- RR-ohjelman master-HVJ –kuvaus, kohta 1.3 (s. 9):
<https://www.rakennerahastot.fi/group/rr-extranet/yhteiset-dokumentit>
- **HVO:n ohje 16.8.2017: LIITE 4 TEHTÄVIEN ERIYTTÄMINEN JA RESURSSIT**

Välittäviin toimielimiin liittyviä keskeisiä vaatimuksia

Keskeinen vaatimus 1: Tehtävien riittävä eriyttäminen sekä riittävät raportointi- ja seurantajärjestelmät, jos vastuuviranomainen (=HVO) siirtää tehtävien suorittamisen toiselle elimelle (=välittävä toimielin)

- Arviointiperuste 1.1: **Selkeä tehtävien kuvaus ja jako** (organisaatiokaavio, ohjeellinen virkojen määrä, vaadittu pätevyys ja kokemus, tehtäväkuvaukset)
- Arviointiperuste 1.2 : **Välittävän toimielimen sisällä on eri tasoilla ja eri tehtävissä tarvittava henkilöstö ja asiantuntemus**
- Arviointiperuste 1.3: **Tehtävien eriyttämistä koskevan periaatteen noudattaminen**

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

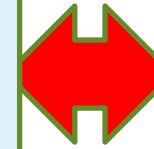
Tehtävien eriyttäminen välittävässä toimielimessä

Todentamisviranomaiselle
tilinpäätöstä varten vahvistettavat
tiedot (=varainkäytön todentamiseen
liittyvät tehtävät) **

Tuen
myöntämiseen
liittyvät
tehtävät*

Menojen
varmentamiseen
liittyvät tehtävät:
maksatus ja
paikan päällä
tehtävät
varmennukset*

Takaisinperintä
ja muut
jatkotoimenpiteet
*

Itse
toteutettavien
hankkeiden
hakijan ja
tuensaajan
tehtävät

* Oikaisuvaatimukset käsitellään samojen eriyttämissääntöjen mukaan kuin alkuperäinen päätös.

** Minimivaatimus: Vahvistuksen antaja (hyväksyjä) ei voi olla sama henkilö, joka hyväksyy maksuspäätökset.

Tehtävien eriyttäminen: edellytyksiä

- **Tehtävien eriyttämisestä huolimatta välittävän toimielimen sisäisen yhteistyön tulee toimia.**
 - **Säännölliset yhteistyömenettelyt** esim. tulkintakysymysten käsittelyyn.
 - Välittävän toimielimen johdon vastuu asianmukaisten **yhteistyömenettelyiden ja henkilöstön osaamisen varmistamisessa.**
- **Säännöllinen yhteistyö muiden välittävien toimielinten kanssa?**

Tehtävien eriyttäminen: edellytyksiä

- Aito toiminnallinen eriyttäminen
 - Välittävän toimielimen **tehtävät on eroteltu tehtäväkohtaisesti**, ei ainoastaan hankekohtaisesti.
 - Tehtävät ja päätösvaltasuhteet tulee järjestää siten, että **moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukainen päätöksenteko** esim. maksatuksessa ja jatkotoimenpiteissä toteutuu kaikissa tilanteissa.
 - **Mahdolliset ristiriitatilanteet** toimintayksiköiden ja henkilöiden päätösvaltasuhteissa ja toimenkuville **tulee ratkaista etukäteen** dokumentoidusti (välittävän toimielimen johtamisasiakirjat, HVJ-kuvaus).

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Tehtävien eriyttäminen: edellytyksiä

- **Jatkotoimenpiteiden resurssit ja osaaminen varmistettava.**
 - **Jatkotoimenpiteen tekijänä (esittelijä) lähtökohtaisesti lakimies tai asianmukaisen juridisen osaamisen omaava henkilö.**

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Esimerkkejä tehtävien eriyttämisen kannalta haasteellisista tilanteista

- Maakuntahallitus päättää **sekä** hankevalinnoista **että** jatkotoimenpiteistä.
- Maakuntajohtaja **sekä** hyväksyy rahoituspäätökset / esittelee ne maakuntahallitukselle **että** esittelee jatkotoimenpidepäätökset maakuntahallitukselle.
 - ✓ **Välittävän toimeilimen päätökset** tehdään rakennerahastoja koskevan erityislainsäädännön mukaisesti **EURO 2014 / TUKI2014 -järjestelmässä**.
 - ✓ Päätöksentekoon liittyy **esittelijän vastuu**. Esittelijä on **vastuussa** siitä mitä hänen esittelystään on päätetty, **jollei hän ole jättänyt päätökseen eriävää mielipidettä**.
 - ✓ *Onko välittävän toimeilimen päätöksen esittelijällä **aidosti mahdollisuus jättää eriävä mielipide, jos muu henkilö esittelee päätöksen maakuntahallitukselle?***

3. HVJ-kuvausten valmistelu käytännössä

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Maakuntien HVJ-kuvausten valmistelu

V. 2017: Hallinto- ja valvontajärjestelmän suunnittelu aloitetaan maakuntien liittojen johdolla yhteistyössä ELY-keskusten kanssa

V. 2018: HVO antaa päivitetyn ohjeistuksen HVJ-valmistelusta ml. mallikuvauspohja, liitteet, täyttöohje

V. 2018-19: HVJ-kuvausten valmistelu

V: 2020 (Q1): Maakunnat toimittavat lopulliset allekirjoitetut HVJ-kuvaukset HVO:lle arvioitavaksi

HVJ-kuvaukset ohjelmakaudella 2014-2020: lähtökohtia

- HVJ-kuvaus on perustana tarkastusviranomaisen tarkastustyölle nimeämisperusteiden täyttymisen arvioinnissa ja HVO:n valvonnassa

Yleisasetuksen (EU) 1303/2013, liite XIII Hallinto ja todentamisviranomaisen nimeämisperusteet

1. SISÄINEN VALVONTAYMPÄRISTÖ

ii) Järjestely, jolla varmistetaan, silloin kun tehtäviä siirretään välittävälle elimille, että niille kuuluvat vastuut ja velvoitteet on määritelty, niiden valmiudet hoitaa siirrettyjä tehtäviä on tarkistettu ja että käytössä on raportointimenettelyt.

...MUTTA HVJ-kuvaus on myös tärkeä viranomaisen sisäisen ohjauksen ja valvonnan työkalu!

Materiaalia:

<https://www.rakennerahastot.fi/group/rr-extranet/yhteiset-dokumentit>

- RR-ohjelman master-HVJ -kuvaus
- HVJ-valmistelun taustamateriaalia

<https://www.rakennerahastot.fi/group/rr-extranet/koulutusaineisto>

- HVO:n koulutusmateriaalia aihepiireittäin eriteltynä

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

4. Aikataulut ja jatkotyöstä sopiminen

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Maakuntaudistuksen aikajana

LIITE 2

	2017				2018 (päivitetty)				2020				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1 ----- Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Nimeäminen : HVJ-kuvausten valmistelu ja nimeämisprosessi	Hallinto- ja valvontajärjestelmän suunnittelu				--- jatkuu	HVJ-kuvausten valmistelu ja kirjoittaminen				HVJ-kuvaukset TEM:öön	HVJ-kuvausten viimeistely ja allekirjoittaminen		
										TEM käy läpi HVJ-kuvaukset ja kommentoi niitä tarvittaessa		TEM lausunto nimeämisestä , TAVI:n tarkastus, TEM:n päätös nimeämisestä	
VTE-tehtävistä ja maakuntien yhteistyöstä sopiminen	ELY:jen ja liittojen keskustelut yhteistyöstä.; Tieto etenemisestä 2.6.2017		Sopimusvalmistelu	Sopimusten viimeistely; Sopimusluonnokset TEM:öön 31.12.2017	Sopimukset TEM:öön 31.3.2018; Sopimusten hyväksyminen								
Tietojärjestelmät						Hankehakemusten käsittely ja päätösten tekeminen päättyy joulukuun alussa				Tietojärjestelmä käytössä uusilla välittävillä toimielimillä			
						Maksatushakemukset käsiteltävä loppuun ja maksettava ennen vuodenvaihdetta							
						Maakuntaudistuksesta johtuvat tietojärjestelmämuutokset							
Hankkeiden periyttäminen					Hankelista TEM:öön 31.12.2018 mennessä		Hankelista TEM:öön 30.6.2019 mennessä	Lopullinen hanke-lista TEM:öön 1.12.2019 menn.					
Tekninen tuki					Tieto TEM:lle teknisen tuen valtuuksien jakautumisesta uusiin maakuntiin 31.12.2018			Käyttämättömien valtuuksien (myös ohj.raha) palautus 12/2019					
	VTE:n vastuulla		TEM:n vastuulla			TEM jakaa tarvittaessa valtuutta			TEM jakaa valtuudet uusiin maakuntiin				

Seuraavia vaiheita:

- HVO lähettää kirjeen maakuntien liittojen ja ELY-keskusten johdolle keskeisistä edellytyksistä ja huomioitavista asioista
 - **Myös maakuntahallitukseen tiedoksi**
- **31.12.2017 mennessä HVO:lle alustava tieto välittävän toimielimen tehtävien järjestämisestä + mahdolliset luonnokset yhteistyösopimuksista**
- **31.3.2018 mennessä lopullinen tieto + sopimukset**
- **Maakuntien liittojen ja ELY-keskusten vastuuhenkilöiltä edellytetään osallistumista henkilöstön osaamiskartoitukseen ja koulutusten suunnitteluun (lisätieto myöhemmin)**

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma